

Høringsnotat

**Forslag til endringer i § 5
forskrift 19.12.2014 nr. 1817
om produksjonstilskudd og
avløsertilskudd i jordbruket**

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	1
1 Bakgrunn	2
2 Gjeldende rett forut for søknadsåret 2018	2
3 Departementets vurdering	3
3.1 Dokumentasjon av salg	3
3.2 Dokumentasjon av salg av bearbeidede produkter	3
3.3 Øvrige vilkår	4
4 Øvrige endringer.....	5
4.1 Endringer i forskrift om godkjenning av omsetningsledd for deltakelse i markedsordningen for poteter	5
4.2 Endringer i forskrift om tilskudd til fruktlager og godkjenning av omsetningsledd	5
4.3 Landbruksdirektoratet gis kompetanse til å fastsette omregningsfaktorer for salat og slangeagurk	5

1 Bakgrunn

I jordbruksoppgjøret 2017 ble det bestemt at tilskuddsgrunnlaget for distriktstilskudd for frukt, bær og grønt skulle utvides, slik at det også kan gis tilskudd for direktesalg.

Bakgrunnen for endringen er beskrevet i Prop. 141 S 2016-2017 kapittel 7.6.2:

«Med en ordning der foretakene er berettiget tilskudd dersom de kan dokumentere omsatt mengde frukt, bær eller grønt ved hjelp av regnskapsbilag, vil større mengder produsert vare være berettiget distriktstilskudd enn i dag. En slik ordning vil eliminere en forskjellsbehandling av omsetningskanaler, og stimulere til at produkter som er av god kvalitet, men som ikke blir kjøpt av omsetningsledd på grunn av form eller størrelse, blir solgt via andre kanaler».

Det framgår av Prop. 141 S 2016-2017 kapittel 7.6.2 at direktesalg av frukt, bær og veksthusgrønnsaker skal inkluderes i tilskuddsgrunnlaget for distriktstilskuddet i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd § 5. Som følge av dette gjelder det ikke lenger et krav om at varene må leveres til godkjent omsetningsledd. Fra og med søknadsåret 2018 gis det tilskudd for omsatt mengde frukt, bær og grønt som har gått til konsum- eller konservermarkedet, uavhengig av omsetningskanal.

Det er fortsatt et vilkår at varene det gis tilskudd for er omsatt. Med omsatt vare menes levering av vare mot vederlag. Når det ikke stilles vilkår om omsetning som rapporteres inn via omsetningsledd er det nødvendig at foretaket kan legge frem salgsbilag som viser mengde vare som er omsatt. Det foreslås i denne høringen spesifiserte vilkår for å kunne dokumentere salg av varer som er omfattet av ordningen.

2 Gjeldende rett forut for søknadsåret 2018

Distriktstilskudd til grønt- og potetproduksjon er et pristilskudd, men forvaltes sammen med produksjonstilskuddene. Tilskuddet er regulert i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd § 5, der det fremgår at det kan gis tilskudd til frukt, bær og veksthusgrønnsaker (inkludert salat på friland), samt matpotet i Nord-Norge:

«Det kan gis distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker og salat på friland.

Det kan gis distriktstilskudd for matpotet dyrket i Nord-Norge.

For å motta tilskudd må foretaket disponere arealet produksjonen har foregått på, og varene må leveres til godkjent omsetningsledd. Det gis ikke tilskudd for vare som kasseres.»

Grunnlaget for distriktstilskuddet er produkter som er levert til «godkjent omsetningsledd» i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret, jf. Jordbruksavtalen 2017-2018 kapittel 6.5.2.

Det er Landbruksdirektoratet som godkjenner omsetningsledd, jf. forskrift av 1. juli 2002 nr. 778 om tilskudd til fruktlager og godkjenning av omsetningsledd (forskrift om tilskudd til fruktlager mv.). I forskrift om tilskudd til fruktlager mv., er omsetningsledd definert som «fruktlager, grossister og konserverindustri som mottar frukt, bær og veksthusgrønnsaker».

I Jordbruksavtalen 2017-2018, kapittel 6.5.1 er det presisert at produktene må gå til konsum- eller konservermarkedet. Bestemmelsen er tatt inn for å sikre at det ikke gis tilskudd til produkter som benyttes som dyrefôr.

Forskriften stiller enkelte krav til foretak som vil godkjennes som godkjent omsetningsledd for varer til konsummarkedet. En grossist er beskrevet i forskrift om tilskudd til fruktlager mv som et foretak som driver «*regulær engrosforretning med førstehåndsomsetning av grøntprodukter*» og som utelukkende selger til grossist, detaljist og store forbrukere. Det er ikke stilt liknende krav for konserverindustri. Konserverindustri er foretak som mottar frukt og bær for å produsere og selge konserverte varer.

Vilkåret om at varene må leveres til godkjent omsetningsledd innebærer at det ikke har vært gitt distriktstilskudd for frukt, bær og grønt eller matpotet i Nord Norge, som produsenten selger på Bondens marked, på gårdsutsalgs eller direkte til detaljist /storforbrukere. Årsaken til dette er at foretak som selger varer direkte til forbruker ikke kan bli godkjent omsetningsledd som grossist. Fordi konserverindustrien ikke har samme begrensning som grossister om hvem de kan selge varer til etter forskriften, kan jordbruksforetak få tilskudd for frukt og bær som foretaket selv bearbeider for salg (for eksempel til saft eller syltetøy), gitt at foretaket er godkjent omsetningsledd for konserver.

Tilskuddssatsen avhenger av hvilke varer som er produsert, og hvilken sone produksjonen har foregått i. Satsene fastsettes i jordbruksoppjøret og framgår derfor av jordbruksavtalen. I tilfeller der foretaket produserer samme vekst på areal i forskjellige soner, beregnes tilskuddet med satsen etter den sonen hvor foretaket har størstedelen av sitt tilskuddsberettigede areal av veksten, jf. Jordbruksavtale 2017-2018 kapittel 6.5.2.

3 Departementets vurdering

3.1 Dokumentasjon av salg

For å søke om distriktstilskudd til grønt- og potetproduksjon oppgir foretaket i søknad om produksjonstilskudd antall kg vare (stk for salat) som er omsatt. Kontrollgrunnlaget vil være foretakets salgsdokumentasjon, dvs. at søker skal kunne legge frem salgsdokumentasjon ved (eventuell) kontroll. For at det skal være mulig å etterprøve søknadsopplysningene, må foretakenes salgsbilag inneholde kvantum omsatt vare spesifisert i kg. At bilaget skal inneholde omsatt mengde i kg er ikke et krav som stilles etter bokføringsforskriften, men er nødvendig for at forvaltningen skal ha et godt kontrollgrunnlag ved en kontroll av opplysninger i søknadsskjema. Det er derfor nødvendig med at salgsbilag skal være spesifisert i kg og departementet foreslår å innføre vilkår om dette.

3.2 Dokumentasjon av salg av bearbeidede produkter

Foretak som bearbeider egne varer vil ikke nødvendigvis ha et salgsbilag som viser mengden frukt eller bær som er brukt i produktet. Foretakene må derfor kunne dokumentere mengden vare som ble brukt for å framstille produktet, i tillegg til salgsbilagene for mengde bearbeidet vare som er omsatt (for eksempel salgsbilag for mengde solgt eplejuice). Det er derfor også nødvendig med vilkår i forskriften for hvordan salg av bearbeidede produkter skal dokumenteres.

Departementet foreslår å innføre vilkår om at foretak som bearbeider produkter må kunne legge fram dokumentasjon på antall kg vare som ble bearbeidet, og hvor mye bearbeidet produkt som ble fremstilt, i tillegg til å dokumentere omsatt mengde bearbeidet vare med salgsbilag. Dokumentasjon på antall kg bearbeidet vare, og mengden ferdigvare dette gir, må være ført i logg som viser antall kg råvare/ innsatsfaktor og mengde bearbeidet vare som er produsert (produksjonslogg), eller en resept som angir antall kg råvare som inngår i produksjonen av en angitt mengde ferdigvare. En produksjonslogg kan for eksempel være dokumentasjon som viser at foretaket presset X kg epler, som ga Y liter juice, mens en resept viser at for å lage Z glass med syltetøy, benytter man A kg jordbær. Salgsbilaget må inneholde samme mengdeenhet som benyttes i produksjonsloggen eller resepten, slik at det blir mulig for forvaltningen å finne ut hvor mye frukt/bær/potet som er omsatt.

For salat finnes det omregningsfaktor for å regne om fra kg til stk, og for slangeagurk finnes det omregningsfaktorer for å kunne regne om fra stk/kasse til kg. Ved kontroll kan derfor salgsbilag som spesifiserer mengden i kg eller stk for salat og i kg eller stk/kasse for agurk, godtas.

3.3 Øvrige vilkår

Departementet har også vurdert om det er behov for andre endringer i § 5.

Departementet foreslår at dagens vilkår om at foretaket må disponere arealene produksjonen har foregått på videreføres i en noe annen form, for å tydeliggjøre bestemmelsen. Slik ordlyden lyder i dag står «disponere» i nåtid, noe som gjør at det er naturlig å tolke bestemmelsen slik at foretaket må disponere arealet på tidspunktet det søker tilskudd. Ordlyden foreslås endret slik at vilkåret står i fortid, samt at det presiseres at foretaket må ha disponert arealet i den perioden varene blir produsert. Departementet foreslår også at det presiseres i ordlyden at det kun skal gis tilskudd for varene ved førstegangsomsetning.

Det er i utgangspunktet ikke behov for en regel som avskjærer tilskudd for vare som kasseres, ettersom det er et vilkår at varen omsettes og det allerede følger av jordbruksavtalen pkt. 6.5.1 at varen må gå til konsum eller konservermarkedet. Departementet foreslår likevel å videreføre en regel av samme karakter også i forskriften. Dette vil underbygge at omsetningen er reell, og avgrense mot fiktivt salg av varer med dårlig kvalitet. Med någjeldende ordlyd kan det være uklart på hvilket tidspunkt kasseringen av en vare får betydning for tilskuddet. En mer treffende ordlyd for å sikre reell omsetning er at det ikke gis tilskudd for *kassabel* vare. Med en slik ordlyd er det likegyldig om eller når varen er kassert. En vare som ikke er av god nok kvalitet på omsetningstidspunktet er en kassabel vare, og vil ikke kunne gi grunnlag for tilskudd.

Departementet foreslår videre at også matpotet dyrket i Nord-Norge gis tilskudd uavhengig av omsetningskanal, ettersom det er hensiktsmessig med like vilkår for samtlige produkter som inngår i ordningen.

4 Øvrige endringer

4.1 Endringer i forskrift om godkjenning av omsetningsledd for deltakelse i markedsordningen for poteter

I forskriftens § 2 andre ledd står det at «Distriktstilskudd for potetproduksjon av matpotet i Nord-Norge kan kun gis dersom omsetningen går gjennom godkjent omsetningsledd». Det foreslås at setningen fjernes.

4.2 Endringer i forskrift om tilskudd til fruktlager og godkjenning av omsetningsledd

Som følge av endringen vil det ikke lenger være behov for godkjenning av omsetningsledd. Bestemmelsene om omsetningsledd i forskrift om tilskudd til fruktlager og godkjenning av omsetningsledd foreslås derfor fjernet.

4.3 Landbruksdirektoratet gis kompetanse til å fastsette omregningsfaktorer for salat og slangeagurk

For salat og agurk benyttes det omregningsfaktorer for å regne om fra antall kg til stk salat, og fra antall stk eller antall kasser til antall kg agurk. Omregningsfaktorene for slangeagurk framgår av jordbruksavtalen tabell 6.10, mens det er Landbruksdirektoratet som fastsetter omregningsfaktorer for salat jf. jordbruksavtalen pkt. 6.5.2. Det er hensiktsmessig at omregningsfaktorer håndteres likt. Det foreslås derfor at Landbruksdirektoratet også får hjemmel til å fastsette omregningsfaktorene også for slangeagurk i medhold av jordbruksavtalen. Det vil da være lettere å gjøre tilpasninger i omregningsfaktorene ved behov, og ikke kun i forbindelse med revisjon av jordbruksavtalen.

Forslag til bestemmelser

§ 5. Tilskudd til grønt- og potetproduksjon

Det kan gis distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker og salat på friland.

Det kan gis distriktstilskudd for matpotet dyrket i Nord-Norge.

For å motta tilskudd må foretaket ha disponert arealet produksjonen av varene har foregått på, og ha omsatt varene i den perioden som framgår av jordbruksavtalen. Det gis kun tilskudd for førstegangsomsetning av varer. Det gis ikke tilskudd for kassabel vare.

Foretak som selger bearbeidede varer må kunne legge fram produksjonslogg eller resept. Produksjonsloggen skal inneholde antall kg råvare som ble bearbeidet og hvilken mengde ferdigvare dette ga. Resepten skal angi antall kg råvare som inngår i produksjonen av en angitt mengde ferdigvare.

Foretaket må kunne legge frem salgsbilag der omsatt mengde er spesifisert i kg, unntatt for:

- a) Varer som har omregningfaktor fra én mengdeenhet til en annen i medhold av jordbruksavtalen eller forskrift. I disse tilfellene kan begge mengdeenhetene benyttes i salgsbilaget.
- b) Bearbeidede varer. I disse tilfellene skal det være samme mengdeenhet i salgsbilaget og i resepten eller produksjonsloggen.